

Заклучения на Съвета на Европейския съюз и представителите на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно достъпа до спорт за хората с увреждания

(2019/C 192/06)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ПРАВИТЕЛСТВАТА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, ЗАСЕДАВАЩИ В РАМКИТЕ НА СЪВЕТА,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, ЧЕ:

1. До 2020 г. се очаква броят на хората с увреждания в ЕС да бъде 120 милиона. ЕС насърчава равните възможности и достъпността за хората с увреждания. Основна част от стратегията му включва работата за Европа без бариери ⁽¹⁾.
2. Общите принципи, изложени в член 3, определението за универсален дизайн съгласно член 2 и специалните разпоредби относно участието в културния живот, почивката, свободното време и спорта, изложени в член 30 от Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания (КПХУ на ООН) ⁽²⁾, са особено важни за участието на хората с увреждания в спортни дейности наравно с останалите хора.
3. В ЕС уврежданията и заболяванията често се посочват като причини за неучастие в спортни и физически дейности ⁽³⁾.
4. Спортните дейности може да бъдат специално предназначени за хора с увреждания или приспособени така, че да са достъпни за тях независимо от вида на увреждането — физическо, интелектуално или сетивно. При определени условия хората с увреждания могат да практикуват спортове заедно с хората без увреждания, което е доказателство за приобщаващия характер на спорта.
5. Ползите от спорта по отношение на социалното приобщаване, и по-специално ролята му за насърчаването и постигането на интеграцията на малцинствените и маргинализираните групи, получават широко признание.
6. Големите спортни прояви за хората с увреждания се радват на все по-голяма популярност, както показаха последните летни и зимни параолимпийски игри — обект на масов зрителски интерес пред телевизионните екрани по целия свят, и продължаващата практика за хората с увреждания да се организират големи международни прояви.

ИЗТЪКВАТ, ЧЕ:

7. За хората с увреждания съществува по-голяма вероятност да попаднат в неравностойно социално-икономическо положение — бедност и ниски доходи, социална изолация, дискриминация, ограничен достъп до пазара на труда и до транспорт, по-малко възможности за образование и аспекти, свързани със здравеопазването. Тези проблеми оказват отрицателно въздействие върху възможностите на лица с увреждания да се занимават със спорт.
8. В пряка връзка с контекста на спорта, на хората с увреждания може да се налага да се справят със следните предизвикателства:
 - a) Сериозността на дадено увреждане може да ограничава мобилността и дори да причинява физическа болка в определени случаи при тренировки или практикуване на спорт. В съчетание с различни препятствия, усложнение е и отрицателното или ограничаващото възприятие за собственото увреждане, по-специално липсата на вяра в собствените способности за практикуване на спорт.
 - b) Необходимостта от специализирани умения и знания относно уврежданията, които трябва да притежават работещите с хора с увреждания в сферата на дадена физическа активност, свързана със спорта, по-специално на учителите по физическо възпитание, треньорите и останалия спортен персонал.
 - в) Наличието на достъпна спортна инфраструктура във връзка с тренировъчните съоръжения или съоръженията за публиката, спортните съоръжения, където се практикуват спортове за хора с увреждания, или спортните прояви, в които могат да участват хора с увреждания.
 - г) Допълнителните финансови разходи, свързани с набавянето на специализирана спортна екипировка или помощни услуги, без които не биха били възможни тренировките или практикуването на спорт.

⁽¹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141&langId=bg>

⁽²⁾ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

⁽³⁾ TNS Opinion & Social (2018 г.); „Спортът и физическата активност“ — специално проучване на Евробарометър 472; проучване по поръчка на Европейската комисия, генерална дирекция „Образование, младеж, спорт и култура“, координирано от генерална дирекция „Комуникации“ — „Увреждания“; данни, събирани на терен, декември 2017 г.

9. Заниманието със спорт следва да се разглежда от гледна точка на практикуването на спорт като форма на физическа активност и от гледна точка на участието в социални дейности, например посещенията на спортни прояви или активното участие в живота на спортните общности посредством доброволчество или членство в спортен клуб или клуб на привържениците.
10. Заниманието със спорт може да допринесе за подобряване на благосъстоянието на хората с увреждания, както и на тяхното физическо и психическо здраве, и същевременно да увеличи тяхната лична мобилност и самостоятелност и да насърчи социалното им приобщаване.
11. Практикуването на спорт от ранна възраст носи допълнителни ползи за хората с увреждания благодарение на положителното въздействие върху развитието на двигателните умения, а това е от ключово значение за подобряване на качеството на живот като цяло на дадено лице.
12. Повишеното внимание, което медиите отделят на прояви от елитния спорт за хората с увреждания или на спортисти с увреждания, може да вдъхнови хората със и без увреждания да започнат да спортуват. За да стане спортът по-привлекателен за хората с увреждания, следва да се положат усилия да се гарантира, че спортът за всички получава подобаващо медийно внимание, без да се засяга свободата на медиите.
13. Помощните технологии могат да имат важно значение за подпомагане на участието на хората с увреждания в спортни дейности, както в спорта за всички, така и в елитния спорт. Същевременно широкото им разпространение и достъпността им от финансова гледна точка могат да представляват проблем.
14. Прилагането и спазването на антидопинговите правила и правилата за борба с уреждането на изхода от спортни срещи, както и гарантирането на правилна оценка на уврежданията и справедливо използване на помощните технологии са от ключово значение за насърчаване на устойчивото развитие на спорта за хората с увреждания.
15. Доброволческият труд е от решаващо значение за подкрепата за спортния сектор, включително за спорта за хората с увреждания.
16. Важно е измерението, свързано с пола, да се включи в стратегиите и политиките, целящи да се повиши заниманието със спорт на хората с увреждания.
17. Спортът може да бъде поле за социални взаимодействия между хората със и без увреждания, което го превръща в ценен инструмент за насърчаване на приобщаването и взаимното разбиране.

ПРИКАНВАТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ И НА СЪОТВЕТНИТЕ РАВНИЩА:

18. Да оказват подкрепа за кампании за повишаване на социалната осведоменост и образователни кампании за членовете на семействата, законните настойници, личните асистенти, учителите по физическо възпитание, треньорите, спортния персонал и други важни участници от спортната общност, със или без увреждания, с цел да се насърчава открит и дружелюбен подход спрямо хората с увреждания и подходящо разбиране за възможностите и ползите от участието в спортни дейности на всички, включително деца и възрастни с увреждания. Да предлагат, когато е целесъобразно, подпомагане на членовете на семействата и законните настойници на хората с увреждания с цел да се насърчава заниманието със спорт на последните.
19. Да подпомагат по-нататъшното образование и обучение на учителите по физическо възпитание, треньорите, другите членове на спортния персонал и доброволците като цяло, със или без увреждания, като им предлагат необходимите знания и специфични умения и осигуряват подходящо признаване на техните компетентности, за да са в състояние да приобщават хората с увреждания към различни мероприятия в областта на физическото възпитание или спорта. Тези програми за обучение следва да отчитат разликите между нуждите на хората, ориентирани към участие, и на ориентирани към спортни постижения.
20. Да предприемат действия за осигуряване на достъп на хора със и без увреждания до спортната инфраструктура, включително посещенията на спортни прояви, тренировките или заниманието със спорт. Мерките може да включват разработване или подобряване на стандарти за достъпност на спортните съоръжения, предоставяне на индивидуализирана човешка помощ, осигуряване на средства, повишаване на осведомеността сред спортните организации на национално, регионално и местно равнище за съществуващите възможности за финансиране от ЕС или улесняване, доколкото е уместно, на участието на представители на спортистите с увреждания в съответните органи на спортните организации.
21. Да насърчават в националните училищни системи, когато е уместно, приобщаващи програми в сферата на спорта и физическото възпитание с цел да се отговори на нуждите на децата с увреждания, като се предоставят равни възможности за всички деца чрез стимулиране на участието им в свързани със спорт физически дейности и поощряване на интереса им към спорта.

22. Да използват съществуващите канали за сътрудничество между държавите членки, за да се насърчава обменът на експертен опит и добри практики с цел подобряване на достъпа до спорта на хората с увреждания.
23. Да разгледат въпроса за спортистите на високо ниво и с високи спортни постижения в контекста на равните възможности и недискриминацията на хората с увреждания и да насърчават сътрудничеството и обмена на най-добри практики в това отношение между отговорните за спорта органи в държавите членки.

ПРИКАНВАТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ, В РАМКИТЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ИМ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ:

24. Да обмислят оказването на финансова подкрепа за организации, специално занимаващи се с популяризиране на спорта за хората с увреждания, и за традиционни спортни организации, развиващи спортни дейности за хората с увреждания, наред с другото, с цел по-тясното сближаване на двете спортни общности.
25. Да насърчават и подкрепят действия, когато е целесъобразно — на равнището на ЕС, във връзка с редовното събиране на статистически данни и разработването на показатели относно спорта и уврежданията, например честотата на занимание със спорт, препятствията пред това занимание, броя на лицата с увреждания, регистрирани в спортни клубове, или нивото на интерес към спорта ⁽⁴⁾.
26. Да разгледат въпроса, в рамките на работата на съответните експертни групи, за пълноценното и ефективно занимание със спорт на хората с увреждания, включително за специфичните умения и подготовка, необходими за тренирането на такива хора ⁽⁵⁾.
27. Да използват: частта от финансовите средства по програмата „Еразъм+“, отнасяща се за спорта, с цел да се насърчава спортът сред хората с увреждания и обменът на добри практики и политики между държавите членки и заинтересованите страни; Европейския социален фонд с цел професионално обучение на спортния персонал или приобщаване чрез спортни дейности; Европейския фонд за регионално развитие с цел намирането на решения във връзка с достъпността на спортните инфраструктури; и да използват по целесъобразност резултатите от изследвания по проекти, финансирани по линия на „Хоризонт Европа“, за да се насърчават иновативни решения с цел привличането на хората с увреждания към занимание със спорт.
28. Когато е уместно, да популяризират тези възможности за финансиране и резултатите от финансираните проекти сред хората с увреждания, спортните организации и други подходящи неправителствени участници.
29. Да повишават осведомеността за положителните резултати от работата в областта на спорта за хората с увреждания, включително за положителното въздействие, което спортът оказва с оглед на социалното приобщаване на хората с увреждания.

ПРИКАНВАТ ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ:

30. Да продължава да включва спорта в бъдещи ключови действия, чрез които ще се подкрепят бъдещите политики за хората с увреждания, като използва натрупания до момента опит от изпълнението на настоящата Европейска стратегия за хората с увреждания.
31. Когато със социалните партньори се дискутира по теми за спорта в рамките на процесите на социален диалог на равнището на ЕС, да включва политики и мерки на ЕС, разглеждащи потребностите на хората с увреждания, и да насърчава участието на хората с увреждания и техните представителни организации ⁽⁶⁾.
32. Да използва възможността, предлагана от европейската награда „Достъпен град“, за да се популяризират градовете, улесняващи достъпа на лица с увреждания до спортни съоръжения, и да провежда оценка на това как опитът с европейската карта за хора с увреждания може да допринесе за повече посещения на спортни прояви и от хората с увреждания.
33. Да включва спорта за хора с увреждания в различни въпроси, свързани със спорта и разглеждани на равнището на ЕС, като двойната кариера на спортистите или укрепващата здравото физическа активност ⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ В съответствие с член 31 от КПХУ на ООН.

⁽⁵⁾ В съответствие с член 30 от КПХУ на ООН.

⁽⁶⁾ В съответствие с член 4, параграф 3 от КПХУ на ООН.

⁽⁷⁾ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/physical-activity/activities/hepa-europe>

ПРИКАНВАТ СПОРТНОТО ДВИЖЕНИЕ:

34. Да насърчава, в тясно сътрудничество с хората с увреждания и техните представителни организации, участието на тези лица в обичайни спортни дейности на всички равнища ⁽⁸⁾ с цел да се допринесе за успешното изпълнение на социалната и образователната функция на спорта.
35. Да използва съществуващите механизми за солидарност, по-специално на равнището на професионалния спорт, за да може спортът за хората с увреждания да получава подходящо финансиране.
36. Да възприеме приобщаващ подход при разработването на системи за спортни състезания или поощряването на заниманието със спорт като цяло, като насърчава мерки като провеждане на състезания и церемонии по награждаване за спортисти със и без увреждания едновременно и на едно и също място. В същия дух, да улеснява, когато е целесъобразно, включването на хора с увреждания в тренировъчните занимания или в отборите на хора без увреждания.
37. Да гарантира, че тренировъчните и спортните съоръжения и местата за настаняване са достъпни ⁽⁹⁾ и че се предлагат разумни улеснения ⁽¹⁰⁾ с цел да се задоволяват нуждите на хората с увреждания.
38. Да повишава осведомеността сред хората с увреждания по отношение на съществуващите възможности за практикуване и трениране на спорт, отговарящи на техните нужди.
39. Да изгражда партньорства със съответните институционални участници от частния или публичния сектор със сфера на дейност в сектора на хората с увреждания, за да се разбират по-добре нуждите и интересите на тези хора и да се насърчава по-голямо участие в спортните програми ⁽¹¹⁾.

⁽⁸⁾ В съответствие с член 30, параграф 5 от КПХУ на ООН.

⁽⁹⁾ В съответствие с член 9 от КПХУ на ООН.

⁽¹⁰⁾ В съответствие с член 5, параграф 3 от КПХУ на ООН.

⁽¹¹⁾ В съответствие с член 4, параграф 3 от КПХУ на ООН.

ПРИЛОЖЕНИЕ

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ПРАВИТЕЛСТВОТА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, ЗАСЕДАВАЩИ В РАМКИТЕ НА СЪВЕТА, ПРИПОМНЯТ:

1. Член 165 от Договора за функционирането на Европейския съюз ⁽¹⁾, в който се подчертава социалната и възпитателна функция на спорта.
2. Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания ⁽²⁾, по която ЕС е страна, в която се признава, например, правото на хората с увреждания да участват наравно с останалите в културния живот, почивката, свободното време и спорта.
3. Съобщението на Европейската комисия, озаглавено „Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010—2020 г.: Подновен ангажимент за Европа без бариери“, в което, по отношение на спорта, се набляга на необходимостта да се подобрява достъпността на спорта, да се насърчава участието в спортни прояви и да се поощрява организирането на специални спортни прояви за хора с увреждания ⁽³⁾.
4. Заключенията на Съвета относно подкрепата за изпълнението на Европейската стратегия за хората с увреждания за периода 2010—2020 г. ⁽⁴⁾.
5. Регламент (ЕС) № 1288/2013 от 11 декември 2013 г. за създаване на „Еразъм+“ — програма на Съюза в областта на образованието, обучението, младежта и спорта и за отмяна на решения № 1719/2006/ЕО, № 1720/2006/ЕО и № 1298/2008/ЕО ⁽⁵⁾.
6. Резолюцията на Съвета относно работния план на Европейския съюз за спорта (2017—2020 г.) ⁽⁶⁾, в която се поставя специален акцент върху социалното приобщаване.
7. Заключенията на Съвета относно ролята на спорта като източник и двигател за активно социално приобщаване ⁽⁷⁾.
8. Заключенията на Съвета относно приноса на спорта за икономиката на ЕС и по-специално за справянето с младежката безработица и социалното приобщаване ⁽⁸⁾.
9. Заключенията на Съвета относно спорта като платформа за социално приобщаване чрез доброволческа дейност ⁽⁹⁾.
10. Заключенията на Съвета относно ролята на треньорите в обществото ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A12008E165>

⁽²⁾ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

⁽³⁾ Док. 16489/10 — СОМ(2010) 636 окончателен.

⁽⁴⁾ ОВ С 300, 11.10.2011 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 50.

⁽⁶⁾ ОВ С 189, 15.6.2017 г., стр. 5.

⁽⁷⁾ ОВ С 326, 3.12.2010 г., стр. 5.

⁽⁸⁾ ОВ С 32, 4.2.2014 г., стр. 2.

⁽⁹⁾ ОВ С 189, 15.6.2017 г., стр. 40.

⁽¹⁰⁾ ОВ С 423, 9.12.2017 г., стр. 6.